

Шніцер М.Я.,
студ. гр. ОА – 43,
Національний університет «Львівська політехніка».
Науковий керівник – Височан О.О.,
асистент кафедри обліку та аналізу

ПОЗАБАЛАНСОВІ РАХУНКИ В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ СУБ'ЄКТА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Основною передумовою правильного ведення обліку є вимога обов'язкового відображення в бухгалтерському обліку всіх господарських операцій, здійснюваних підприємствами. В процесі такого відображення використовуються бухгалтерські рахунки, які за взаємозв'язком з балансом поділяють на балансові та позабалансові. Позабалансові рахунки призначені для узагальнення інформації про наявність і рух: цінностей, що не належать підприємству, але тимчасово перебувають у його користуванні, розпорядженні або на зберіганні (об'єкти оперативної (операційної) оренди основних засобів, матеріальні цінності на відповідальному зберіганні, переробці, комісії, монтажі); умовних прав і зобов'язань підприємства (застави, гарантії, зобов'язання тощо); бланків суворого обліку; списаних активів (нестачі цінностей, дебіторська заборгованість) для спостереження за можливістю їх відшкодування винними особами (боржниками); амортизаційних відрахувань.

Таким чином, позабалансові рахунки (на момент написання тез таких рахунків затверджено 9, три з них мають субрахунки) можна поділити на тривідокремлені групи: ті, що обліковують майно (01 “Орендовані необоротні активи”, 02 “Активи на відповідальному зберіганні”, 08 “Бланки суворого обліку”), ті, що обліковують зобов'язання та гарантії (03 “Контрактні зобов'язання”, 04 “Непередбачені активи й зобов'язання”, 05 “Гарантії та забезпечення надані”, 06 “Гарантії та забезпечення отримані”, 07 “Списані активи”) і ті, що обліковують амортизаційні відрахування (09 “Амортизаційні відрахування”).

Позабалансовий облік є важливим елементом фінансового та інтегрованого управлінського обліку суб'єктів підприємницької діяльності, а інформація яка акумулюється на його рахунках має вплив на фінансове становище підприємства.

Облік на позабалансових рахунках ведуть не застосовуючи методу подвійного запису, тобто записи про надходження і вибуття проводяться тільки на одному позабалансовому рахунку з позначенням змісту і кількісно-вартісних показників операції. Отже, за дебетом відображається надходження, а за кредитом – списання [1, с. 141]. Зазначимо однак, що в цьому твердженні є винятки. Облік позабалансових операцій фінансових установ здійснюється за допомогою подвійного запису. Такий запис забезпечується спеціальними контррахунками.

Важливість правильного ведення позабалансового обліку визначається, серед іншого, тим, що підприємство бере на себе значну частину відповідальності за збереження “чужих” активів, прийнятих на зберігання. Це змушує здійснювати ефективний контроль за оприбуткуванням, наявністю та поверненням матеріальних цінностей, які не належать даному підприємству, у відповідності до чинних законодавчих актів та інструкцій, при цьому забезпечивши правильну організацію бухгалтерського обліку на позабалансових рахунках, формування всебічної і повної інформації по цих рахунках для потреб управління. Особливо слід звернути увагу на коректне відображення позабалансових даних у примітках до фінансової звітності.

Література

1. Швець В.Г. *Теорія бухгалтерського обліку: Підручник*/ В.Г. Швець. – Київ: Знання, 2004. – 447 с.